

LATVIEŠU VALODAS AUGU NOSAUKUMU ATBILSTĪBA NOSAUKUMIEM LATĪŅU VALODĀ

Viesturs Šulcs

Latvijas Universitāte, Bioloģijas institūts, Botānikas laboratorija, Miera iela 3, Salaspils,
LV-2169, e-pasts: vsulcs@email.lubi.edu.lv

Rakstā analizētas galvenās nacionālās botāniskās nomenklatūras problēmas, kas radušās sakarā ar latviešu valodas terminoloģisko ģinšu nosaukumu dubletu lietošanu un daudzskaitļa lietojumu terminoloģiskajos ģinšu nosaukumos fiksācijas sfērā. Ieteikti jauni risinājumi.

Raksturvārdi: nacionālā botāniskā nomenklatūra, terminoloģija, ģinšu nosaukumi fiksācijas un lietojuma sfērā, skaitļa kategorija ģinšu nosaukumos.

Kultūrvēsturiskais mantojums nacionālajā botāniskajā nomenklatūrā ir plašs gan tautas nosaukumu jomā, gan terminoloģijā. Augu latvisko nosaukumu terminoloģijas sistēma ir veidojusies ilgi un sarežģīti – dažādos vēsturiskos apstākļos un dažādu viedokļu ietekmē; tai ir savas tradīcijas.

Par nacionālās botāniskās nomenklatūras izveides sākumu var uzskatīt 18. gs. astoto gadu desmitu, kad parādījās pirmās plašākās rakstiskās liecības par augu sugu latviskajiem nosaukumiem saistījumā ar latīniskajiem nosaukumiem (Fischer 1778, 1791). Vairāki no šiem latviskajiem nosaukumiem vēlāk ir kļuvuši par sugu un ģinšu terminoloģiskajiem nosaukumiem.

Jau botāniskās terminoloģijas veidošanās sākumā iezīmējās vairākas problēmas, kas aktualitāti nav zaudējušas arī patlaban. Īpaša uzmanība jāpievērš diviem aspektiem, par kuriem līdz šim plašākā lokā maz debatēts:

- latviešu valodas terminoloģisko ģinšu nosaukumu dubletu lietošana,
- skaitļa kategorijas (vienskaitļa un daudzskaitļa) lietojums terminoloģiskajos ģinšu nosaukumos fiksācijas sfērā.

Šīs problēmas ir jāanalizē un jārisina nevis formāli, bet pēc būtības un ievērojot vēsturisko pieredzi. Risinājums ir atrodams, atbildot uz vairākiem ļoti cieši saistītiem jautājumiem:

- kas ir ģints latīniskais nosaukums, ko tas izsaka?
- vai ir saistība starp ģints latīnisko un latvisko nosaukumu?

Ja starp ģints latīnisko un latvisko nosaukumu ir saistība, jāapzinās:

- kas nosaka šo saistību un, kas to realizē praksē,
- kā saistība realizējas nacionālajā botāniskajā nomenklatūrā (terminoloģijā),
- kādas sekas nacionālajā botāniskajā nomenklatūrā ir radījusi ģinšu latvisko nosaukumu dubletu legalizēšana un daudzskaitļa lietojums fiksācijas sfērā.

Vaskulāro augu – sēklaugu (*Spermatophyta*) un paparžaugu (*Pteridophyta*) – latīniskos nosaukumus, kādus pazīstam šodien, ieviesa K. Linnejs 18. gs. sestajā

gadu desmitā (Linnaeus 1753). Līdz tam augu nosaukumus fiksēja aprakstošas frāzes veidā (*phrase name*), kas sastāvēja no vairākiem, bet dažkārt pat no daudziem vārdiem. Tos mēdz arī saukt par polinomināliem nosaukumiem, to aizstāšana ar vienvārda (uninomināliem) nosaukumiem un divvārdu (bināriem) nosaukumiem ļoti atviegloja saziņu.

Augu latīniskie nosaukumi ir īpaša terminu kategorija. Tie ir starptautiski termini, kas pasaulē ir jārespektē visiem, kuru darbības sfēra neatkarīgi no nozares ir saistīta ar augiem. Latīniskie nosaukumi nodrošina zinātniskās terminoloģijas starptautisko saprotamību.

Latīniskais nosaukums apzīmē konkrētas augu morfoloģiskās pazīmes, dažkārt arī anatomiskās, citoloģiskās utt., kas eksistē dabā. Pazīmju izpaušēji ir augi. Pazīmju kopa ir definēta taksona (sugas, ģints utt.) pirmaprakstā (protologā), ko izveidojis speciālists, kurš šai pazīmju kopai ir piešķīris noteiktu apzīmējumu – latīnisko nosaukumu. Pazīmju kopa vienmēr ir primāra, tās latīniskais nosaukums ir sekundārs, bet ne mazāk svarīgs kā pati pazīmju kopa.

Taksonam latīnisko nosaukumu piešķir nevis tāpēc, lai izteiktu tā pazīmes vai vēsturi, bet gan, lai varētu atsaukties uz taksonu un norādīt tā taksonomisko rangu (Greuter et al. 2000). Taksonu pazīmes tomēr ļoti bieži izmanto, veidojot nosaukumus.

Saistībā ar augu nosaukumu terminoloģiju, nosaukuma kā termina izpratni, jāpievērš uzmanība dažkārt dzirdētai domai: “Augi jau nemainās, mainās tikai to latīniskie nosaukumi.” Augi, protams, “mainās”, tikai šīs “izmaiņas” – dzirdētās domas kontekstā – nedrīkst saistīt ar latīnisko nosaukumu maiņu. Tās ir saistāmas ar pavisam citu parādību sistemātiskajā botānikā – ar jaunu taksonu aprakstīšanu zinātnē. Agrāk vai vēlāk augu pazīmju izmaiņas tiek pamanītas, fiksētas taksona pirmaprakstā un apzīmētas ar latīnisko nosaukumu. Ja latīniskais nosaukums ir likumīgs, t.i., publicēts atbilstoši *International code of botanical nomenclature* (Greuter et al. 2000) prasībām, botāniķi to drīkst lietot saziņā vai nu kā galveno nosaukumu, vai arī kā sinonīmu. Nosaukuma statuss ir atkarīgs tikai no tā, kādu taksonomisko vērtību botāniķi piešķir pazīmēm, kuras apzīmē latīniskais nosaukums!

Taksonu latīniskā nosaukuma maiņa saistās ar vairākām citām parādībām botāniskajā nomenklatūrā: ar likumīgā latīniskā nosaukuma iekļaušanu nelikumīgo nosaukumu kategorijā, ar atteikšanos no latīniskajiem nosaukumiem, kas var radīt pārpratumus saziņā, kā arī ar taksonu apjoma izpratni. Pārdomas par latīnisko nosaukumu nomaiņas cēloņiem – par sugas ranga taksoniem – ir izteiktas jau agrāk (Cinovskis 1973a, 1973b).

Jautājums par to, vai ir saikne starp auga latīnisko un latvisko nosaukumu, nav diskutējams. Ikviens terminoloģiskais nosaukums latviešu valodā, kurš pieņemts latīniskā nosaukuma aizstāšanai, apzīmē to pašu pazīmju kopu, ko latīniskais nosaukums. Šī saistība pastāv gan fiksācijas, gan lietojuma funkcijā – neatkarīgi no konteksta. Latīniskais nosaukums, kā informācijas nesējs par taksonu, ir vienīgā saikne starp latvisko nosaukumu un taksona pazīmju kopu, kuru tas apzīmē. Tātad, augu terminoloģiskie nosaukumi latviešu valodā gan pēc

nozīmes, gan pēc funkcijām ir līdzvērtīgi latīniskajiem nosaukumiem un latvisko nosaukumu veidošana nav pašmērķis.

Taksona pazīmju kopa, latīniskais un latviskais nosaukums, kas to apzīmē, veido triādi. Tās elementi nav atdalāmi viens no otra, tāpēc viennozīmīguma principa ievērošana latvisko augu nosaukumu terminoloģijā, tāpat kā zinātniskajā botāniskajā terminoloģijā, ir ļoti svarīga. Tā īstenošanu botāniskajā terminoloģijā nevar novērtēt par augstu, īpaši, ja saziņā lieto tikai taksonu latviskos nosaukumus. Jau pirms 30 gadiem I. Ēdelmane (Ēdelmane 1968) ir pamatojusi nepieciešamību ievērot viennozīmīguma principu latvisko augu nosaukumu terminoloģijā.

Vairāki ģinšu latviskie nosaukumi (dubleti) vienai un tai pašai ģintij atrodami jau 20. gs. pirmajā pusē. Laika gaitā ir mainījies to raksturs. Terminoloģijas veidošanās sākumā tie bija tautas nosaukumi, visbiežāk – izlokšņu nosaukumi, piemēram, *Campanula* – *pulkstenīte*, *pupulīte*, *strēlene* (TK 1922), *Spergula* – *gauri*, *egļi*, *kazuļi* (TK 1949b), *Juniperus* – *paeglis*, *kadiķis* (TK 1949c), [*Abies*] – *baltegles*, *dīzegles* (TK 1951), *Plantago* – *ceļmallapa*, *ceļmala*, *ceļmalīte* (Loja 1937) vai *ceļtekas*, *ceļmalītes*, *ceļmallapas* (TK 1960). Pilnveidojoties augu nosaukumu terminoloģijai, viens no latviskajiem nosaukumiem ir kļuvis par ģints terminoloģisko nosaukumu, bet pārējie – par tā sinonīmiem. 20. gs. vidū iezīmējas jauna tendence dubletu veidošanā. Par nosaukumu dubletiem kļūst latviskoti latīniskie ģinšu nosaukumi (piemēros – pasvītroti), piemēram, *Alyssum* – *alises*, *medenes* (TK 1949a), *Amaranthus* – *amaranti*, *kaķastes* (TK 1954), *Euphorbia* – *eiforbijas*, *dievkrēsliņi* (TK 1968), *Iris* – *īriss*, *skalbe** (TK 1981).

Dubletu kā līdzvērtīgu nosaukumu lietošana ir legalizēta Terminoloģijas komisijas biļetenos un vārdnīcās. Tām ģintīm, kas sastopamas gan savvaļā, gan kultūrā, dod divus latviskos nosaukumus: savvaļas sugu nosaukumos saglabā vietējo latvisko ģints nosaukumu, bet introducēto sugu nosaukumos – latviskotu ģints latīnisko nosaukumu (Vimba 1976). Publikācijās ir minēts tikai dubletu lietošanas princips, taču tā pamatojums nav atrodams. Par vienotas terminoloģijas lietošanas nepieciešamību dažādās nozarēs – vienu un to pašu augu apzīmēšanai – ir izteicies V. Nesaule jau 20. gs. ceturtajā gadu desmitā: “Tā kā vieni un tie paši augi tiek lietoti arī ārstniecībā, mežkopībā, laukkopībā, smaržvielu rūpniecībā, tad dārzkopju nosaukumiem nav pirmtiesību (prioritātes). Tikai botāniskie augu nosaukumi var aptvert visus atsevišķos nozarojumus, jo botānikas likumībās zinātniski ietverti visu augu nosaukumi. [...] botāniskās nomenklatūras pamatlikumi un kārtulas lietojamas arī dārzkopībā.” (Nesaule 1939).

Ģinšu nosaukumu dubletu veidošana un lietošana turpinās arī patlaban. Piemēram, ģints *Eupatorium* terminoloģiskā nosaukuma *krastkaņepes* (TK 1968),

* Latviskie ģinšu nosaukumi vārdnīcā ir fiksēti vienskaitlī (izņemot daudzskaitliniekus), taču lietojami daudzskaitlī (Anonīms 1981).

*krastkaņepe** (TK 1973) vietā lietots latviskots latīniskais ģints nosaukums *eipatorijas*, terminoloģisko nosaukumu atstājot par sinonīmu (Vītoliņa u.c. 1996). Pēc analogijas šie autori ģintij *Solanum* ir izvēlējušies nosaukumu *solanumi*, nevis Terminoloģijas komisijā vairākkārt apstiprināto nosaukumu *naktenes* (TK 1955, 1960) vai *naktene* (TK 1981).

Ģinšu nosaukumu dubleti rada vairākas pakārtotas problēmas.

Viena no tām ir saistīta ar dzimtu latvisko nosaukumu veidošanu pēc tipifikācijas principa. Ģinšu nosaukumu dubletu legalizēšanas sekas terminoloģijā ir arī dzimtu latvisko nosaukumu dubletu ieviešanās. Piemēram, ja aizvieto ģints *Drosera*, *Solanum* terminoloģiskos nosaukumus latviešu valodā *rasene*, *naktene* ar to dubletiem *drozēras*, *solanumi*, ģintis *Drosera*, *Solanum* pieder attiecīgi *drozēru dzimtai* (*Droseraceae*) (Vītoliņa u.c. 1996) un *solanumu dzimtai* (*Solanaceae*), nevis *raseņu* (*Droseraceae*) un *nakteņu* (*Solanaceae*) dzimtai, kā līdz šim.

Otra problēma ir saistīta ar floras veidošanās procesiem, piemēram, ar citzemju augu naturalizēšanos Latvijā. Ja Latvijā sāktu kultivēt kādu svešzemju sugu, piemēram, no *Tilia* ģints, tad, vadoties pēc šiem noteikumiem, sugas latviskajā nosaukumā par ģints nosaukumu būtu jālieto latviskots latīniskais nosaukums *tīlija*, nevis izsenis pazīstamais nosaukums *liepa*. Kā mainīsies ģints nosaukums šīs sugas latviskajā nosaukumā, ja nākotnē tā Latvijā naturalizēsies un kļūs par pilntiesīgu savvaļas floras elementu? Piemēru šādai parādībai Latvijas florā ir pietiekami daudz.

Ģinšu latvisko nosaukumu dubletu ieviešana terminoloģijā ir radījusi divas terminoloģijas sistēmas: vienu – vietējiem augiem, otru – citzemju augiem. Tā ģints pazīmju kopa, kuru apzīmē viens latīniskais nosaukums, tiek sadalīta divās pazīmju kopās, katrai no tām piešķirot savu latvisko nosaukumu.

Ģinšu nosaukumu dubleti nav uzskatāmi par līdzvērtīgiem terminiem, kaut arī to veidotāju un lietotāju uztverē tie pretendē uz līdzvērtīgu terminu statusu. Ģinšu terminoloģiskie nosaukumi latviešu valodā un to dubleti apzīmē vienas un tās pašas ģints ranga pazīmes; atšķirīgās pazīmes ir vai nu iekšģints ranga taksonu (apakšģints, sekcijas, sērijas utt.) pazīmes, vai sugas pazīmes.

Dubletu lietošana ir pretrunā ar prasību pēc termina viennozīmīguma – noteiktai pazīmju kopai atbilst viens noteikts latīniskais nosaukums. Dubletu lietošana saziņā traucē domas precīzu uztveri un paplašina sinonīmiju. Pamatots ir jautājums, vai terminoloģijā šādu principu vajadzētu saglabāt arī turpmāk (Vimba 2001).

Lai novērstu nekonsekvenci – viennozīmīguma principa ignorēšanu – ģinšu latvisko nosaukumu lietojumā izdevumā *Latvijas vaskulāro augu flora* (Gavrilova 1999, 2001; Eglīte, Šulcs 2000; Baroniņa 2001; Cepurīte 2003) tika pieņemts kompromisa risinājums: par ģints latvisko nosaukumu pieņemt to nosaukumu, kurš lietots ģints tipa (sugas) latviskajā nosaukumā. Pēc līdzīga principa latviskais

* Latviskie ģinšu nosaukumi vārdnīcā ir fiksēti vienskaitlī (izņemot daudzskaitliniekus), taču lietojami daudzskaitlī (Vimba 1973).

nosaukums pieņemts arī tām ģintīm, kas sastopamas gan savvaļā, gan arī tiek kultivētas, bet kurām ir dažādi ģints latviskie nosaukumi. Ja ģints tips, t.i., attiecīgā suga Latvijā sastopama savvaļā, tad ģintij pieņemts tipa latviskajā nosaukumā lietotais ģints nosaukums, un otrādi. Šāds princips izslēdz subjektīvismu nosaukuma izvēlē, kā arī nepieciešamību ģintij vienlaicīgi lietot divus latviskos nosaukumus, kas ir pretrunā ar latīniskā ģints nosaukuma jēdzienisko saturu. Ja ģints tipiskā suga Latvijā nav sastopama ne savvaļā, ne arī to kultivē, tad par ģints latvisko nosaukumu pieņemts vai saglabāts, ja tie ir vairāki, savvaļā sastopamo šīs ģints sugu nosaukumos lietotais nosaukums. No vairākiem latviskajiem ģints nosaukumiem prioritārs ir plašāk lietotais – nosaukums, kas ir tradicionāls, pierasts un nav pretrunā ar terminoloģijas principiem. Piemēram, ģints *Euphorbia* lektotips – *E. antiqorum* – Latvijā nav sastopams ne savvaļā, ne kultūrā, tāpēc ģints latviskais nosaukums ir nevis J. Ilstera (1884) dotais, vēlāk nezināmu iemeslu dēļ nepieņemtais – *vilkupienenes*, ne arī vēlāk ieviestais – *eiforbijas* (Berga 1948), bet gan J. Bicka (1935) ieteiktais un pēc tam tautā lietotais nosaukums – *dievkrēsliņi*, kuram piešķirts arī terminoloģiskā nosaukuma statuss (TK 1949c, TK 1960) (Šulcs 2000). Taču arī par šī principa ieviešanu terminoloģijā ir jādiskutē. Šī principa strikta ievērošana dažkārt no saziņas var izskaust ģints tautas nosaukumu, dodot priekšroku latviskotajam latīniskajam nosaukumam.

Fiksācijas funkcijā ģinšu nosaukumi latviešu valodā ir lietoti vai nu vienskaitlī (TK 1922; Loja 1937; Pētersons 1949; TK 1973; Cinovskis u.c. 1974; TK 1981; Laasimer et al. 1993; Kuusk et al. 1996, 2003; Gavrilova 1999, 2001; Eglīte, Šulcs 2000; Svilāns u.c. 2000; Baroniņa 2001; Cepurīte 2003; Zirdziņa, Strode 2003), vai daudzskaitlī, vai arī vienskaitlī un daudzskaitlī vienā un tajā pašā darbā. Ģinšu nosaukumi vienskaitlī un daudzskaitlī vienā un tajā pašā darbā plaši lietoti iespieddarbos kopš 19. gs. pirmās puses līdz 20. gs. vidum, vēlāk – retāk. Šīs parādības motivācija publikācijās nav atrodama. Pārliecinošas motivācijas nav arī viedoklim ģinšu nosaukumus latviešu valodā fiksācijas funkcijā lietot daudzskaitlī tikai tāpēc, ka ģintī ir vairākas vai pat daudzas sugas (Vimba 1973, 2001; TK 1981). Nepieciešams trīs aspektos komentēt šo viedokli un tā radītās sekas nacionālajā botāniskajā nomenklatūrā.

1. Saskaņā ar šo viedokli visu monotipisko ģinšu (ģintī tikai viena suga) nosaukumi latviešu valodā fiksācijas funkcijā bija jālieto vienskaitlī, piemēram, *Ginkgo* – *ginks*, kā to jau ir darījuši vairāki autori gan pirms, gan pēc lēmuma par ģints latviskā nosaukuma lietošanu daudzskaitlī (Galenieks 1950, Cinovskis u.c. 1974, Kaškure 2001). Dažkārt botāniķi iebilst – no monotipiskās ģints vienīgās sugas var nodalīt jaunus taksonus, un tad ģints kļūst politipiska vai arī ģints saglabā monotipisko statusu, bet tās vienīgā suga kļūst politipiska. Šāda parādība sistemātiskajā botānikā nav nekāds jaunums; tā ir tikpat veca kā pati sistemātika, pastāvējusi kopš sistemātiskās botānikas pirmsākumiem un saglabāsies arī nākotnē. Pasaulē ir daudz ģinšu, kuras aprakstītas kā monotipiskas, un to statuss garajā zinātnes attīstības laikā nav mainījies. Latvijā šāda ģints, piemēram, ir *Cucubalus* – *melnodzene*. Nav zināms, ka kopš 1753. gada, kad tā aprakstīta, kaut reizi kāds botāniķis pasaulē būtu mēģinājis *Cucubalus baccifer* – *melnodzeni* – sadalīt

vairākās sugās vai arī izdalīt iekšsugas taksonus. Diezin vai ģints monotipiskais statuss varētu mainīties arī nākotnē.

2. Ja augu sugu latvisko nosaukumu lietošanu vienskaitlī saista ar apsvērumu – “atiecīgajā ģintī ir tikai viena tāda suga”, piemēram, ģintī *Datura* – *velnābols* – starp daudzajām sugām ir tikai viena suga, kura apzīmēta ar *D. stramonium* – *parastais velnābols*, tad pēc analogijas var spriest – arī dzimtā *Solonaceae* ir tikai viena tāda ģints – *Datura* un tāpēc arī ģints nosaukums fiksācijas funkcijā rakstāms vienskaitlī. Iespējams, ka šī iemesla dēļ gan sugu, gan ģinšu nosaukumi atšķirībā no virsģints taksonu nosaukumiem arī nacionālajās valodās, izņemot latviešu valodu, tiek lietoti vienskaitlī.

3. Ģints latīniskais nosaukums, tāpat kā tās latviskais nosaukums, attiecībā pret sugas nosaukumu ir ģints ranga (virsjēdziena) termins; tajā izteiktās pazīmes ir ģints ranga pazīmes. Sugas nosaukums ietver gan ģints nosaukumu, kurai suga pieder, gan arī tās klasificējošo pazīmju apzīmējumu attiecīgajā ģintī, t.s. sugas apzīmētāju (epitetu). Tāpēc sugu latīniskie nosaukumi sastāv no diviem vārdiem. Šis sugu nosaukumu veidošanas princips izsenis ir ļoti plaši lietots botāniskajā terminoloģijā arī nacionālajās valodās. Jāpauž, kāpēc ģints nosaukums latviskajos sugu nosaukumos fiksācijas funkcijā tiek rakstīts vienskaitlī, ja ģints nosaukums fiksācijas funkcijā tiek lietots daudzskaitlī. Ģinšu latviskajiem nosaukumiem ir sistēmiski sakari ar pakārtotajiem terminiem – sugu latviskajiem nosaukumiem (arī ar iekšsugas taksonu latviskajiem nosaukumiem), tāpēc skaitļa kategorijas lietojumam ģints un sugas ranga latviskajos nosaukumos ir jābūt saskaņotam. Apstiprinot sugu latviešu valodas terminoloģiskos nosaukumus, arī ģinšu nosaukumi fiksācijas sfērā automātiski tiek apstiprināti vienskaitlī. Nepieciešamību latviskos ģinšu nosaukumus fiksācijas sfērā lietot vienskaitlī daļēji ir pamatojis R. Činovskis (Činovskis 1979).

Ģinšu nosaukumi latviešu valodā tāpat kā tiem atbilstošie latīniskie nosaukumi ir termini, kas apzīmē vienu pazīmju kopu (nevis vairākas!), tiem ir terminoloģiski vispārinošs raksturs. Šī koncepcija pretēji Terminoloģijas komisijas viedoklim ir ievērota arī izdevumā *Latvijas vaskulāro augu flora*. Lēmuma izvēli pastiprināja gan skaitļa kategorijas lietošanas nekonsekvence ģinšu latviskajos nosaukumos līdz pat mūsdienām, kā arī praktiski apsvērumi – augu latvisko nosaukumu rādītāja (saraksta) izveidošana alfabētiskā ligzdu kārtojumā. Fiksācijas funkcijā lietojot latviskos ģinšu nosaukumus daudzskaitlī, taksonu latvisko nosaukumu rādītājā nevar iekļaut sugu latviskos nosaukumus. Tādējādi, publikācijas lietotājs nevar iegūt priekšstatu par ģints apjomu, nav iespējams analizēt latvisko nosaukumu kopumu – pēc rādītāja nevar noteikt, vai interesējošais taksons ir vai nav attiecīgajā publikācijā, nav iespējams iegūt informāciju par interesējošā nosaukuma statusu – vai nosaukums publikācijā ir lietots par galveno nosaukumu, vai tas ir galvenā nosaukuma sinonīms. Ievērojot gan teorētiskos, gan praktiskos apsvērumus, uzskatām, ka ģinšu latviskie nosaukumi fiksācijas sfērā ir lietojami vienskaitlī.

LITERATŪRA

- [Anonīms]. 1981. Pēcvārds. Grām.: TK (Latvijas PSR ZA Terminoloģijas komisija), *Ekonomiskās ģeogrāfijas terminu vārdnīca : Ekonomiskā un sociālā ģeogrāfija*. Galvenā enciklopēdiju redakcija, Rīga, 759.-760. lpp.
- Baroniņa V. 2001. *Latvijas vaskulāro augu flora : Grīslis – Carex (Cyperaceae)*. Latvijas Universitāte, Rīga, 100 lpp.
- Berga Ņ. 1948. *Piezīmes puķkopībā : Pēc Ņ. Bergas lekcijām prof. N. Maltas dārzkopības skolā Fišbahā*. [b. i.], [Fišbaha], 54 lpp.
- Bickis J. 1935. *Latvijas augu noteicējs*. 4. pārlab. izd. Aut. izd., Rīga, XLVIII, 267 lpp.
- Cepurīte B. 2003. *Latvijas vaskulāro augu flora: Skarblapju dzimta (Boraginaceae), verbēnu dzimta (Verbenaceae)*. Latvijas Universitāte, Rīga, 60 lpp.
- Cinovskis R. 1973a. Daži sugu nomenklatūras jautājumi. *Dārzs un Drava*, 5: 18-19.
- Cinovskis R. 1973b. Daži sugu nomenklatūras jautājumi. *Dārzs un Drava*, 6: 19-20.
- Cinovskis R. 1979. *Latvijas PSR ieteicamo krāšņumaugu sortiments : Koki un krūmi*. Zinātne, Rīga, 275 lpp.
- Cinovskis R., Janele I., Skujeniece I., Zvirgzds A. 1974. *Koki un krūmi Latvijas lauku parkos*. Zinātne, Rīga, 347 lpp.
- Eglīte Z., Šules V. 2000. *Latvijas vaskulāro augu flora : Lycopodiophyta, Equisetophyta, Polypodiophyta*. Latvijas Universitāte, Rīga, 88 lpp.
- Ēdelmane I. 1968. Ārstniecības augu terminoloģija. Grām.: *Latviešu valodas kultūras jautājumi*. 4. laid. Liesma, Rīga, 103.-107. lpp.
- Fischer J.B. 1778. *Versuch einer Naturgeschichte von Livland*. Breitkopf, Leipzig, 390 S.
- Fischer J.B. 1791. *Versuch einer Naturgeschichte von Livland*. 2. Aufl. Nicolovius, Koenigsberg, 826 S.
- Galenieks P. 1950. *Botāniskā vārdnīca : Augu ģinšu un sugu latvisko, krievisko un latinisko nosaukumu krājums*. LVI, Rīga, 219 lpp.
- Gavrilova Ģ. 1999. *Latvijas vaskulāro augu flora : Neļķu dzimta (Caryophyllaceae)*. Latvijas Universitāte, Rīga, 104 lpp.
- Gavrilova Ģ. 2001. *Latvijas vaskulāro augu flora: Sūreņu dzimta (Polygonaceae), portulaku dzimta (Portulacaceae)*. Latvijas Universitāte, Rīga, 80 lpp.
- Greuter W., McNeil J., Barrie F.R., Burdet H.M., Demoulin V., Filgueiras T.S., Nicolson D.H., Silva P.C., Skog J.E., Trehane P., Turland N.J., Hawksworth D.L. 2000. International code of botanical nomenclature (Saint Louis Code). *Regnum Vegetabile*, 138: I-XVIII, 1- 474.
- Ilters J. 1884. Latviešu botāniski nosaukumi. *Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisijas raksti*, 2: 63-80.

- Kaškure A. 2001.** Ginki, skuju koki, lapu koki, krūmi, liānas. Grām.: A. Neilande (sast.), *Apstādījumu veidotāju ceļvedis Latvijas kokaudzētavu sortimentā*. OMORIKA, Talsi, 23.-156. lpp.
- Kuusk V., Tabaka L., Jankevičiené R. (eds.). 1996.** *Flora of the Baltic Countries*. Vol. 2. Estonian Academy Publishers, Tartu, 372 pp.
- Kuusk V., Tabaka L., Jankevičiené R. (eds.). 2003.** *Flora of the Baltic Countries*. Vol. 3. Estonian Academy Publishers, Tartu, 406 pp.
- Laasimer L., Kuusk V., Tabaka L., Lekavičius A. (eds.). 1993.** *Flora of the Baltic Countries*. Vol. 1. Estonian Academy Publishers, Tartu, 378 pp.
- Linnaeus C. 1753.** *Species plantarum*. Ed. 1. Vol. 1-2. Holmiae, 1200 pp.
- Loja J. (red.). 1937.** *Zinātņu terminu krājums*. Prometejs, Maskava, 131 lpp.
- Nesaule V. 1939.** Kādi augu nosaukumi jālieto dārzkopjiem. *Dārzkopības un Biškopības žurnāls*, 12: 633-635.
- Pētersons P. 1949.** Sistematika. Vārdn.: E. Bakūzis, Latviski-vāciski-angliska vārdnīca mežsaimniecībai un kokrūpniecībai. *Meža Vēstis*, 27: pielikums, 62-76; 28: pielikums, 77-84; 29: pielikums, 85-92; 30: pielikums, 93-108.
- Svilāns A., Bice M., Knape Dz., Evarts-Bunders P. 2000.** *Košumkrūmu avīze*. SIA "Lauku Avīze", Rīga, 62 lpp.
- Šulcs V. 2000.** "Latvijas vaskulāro augu floras" sastādīšanas principi. Grām.: Z. Eglīte, V. Šulcs, *Latvijas vaskulāro augu flora: Lycopodiophyta, Equisetophyta, Polypodiophyta*. Latvijas Universitāte, Rīga, 7.-13. lpp.
- TK (Izglītības ministrijas Terminoloģijas komisija). 1922.** *Zinātniskās terminoloģijas vārdnīca*. Gulbis, Rīga, 163 lpp.
- TK (Latvijas PSR ZA Latviešu valodas terminoloģijas komisija). 1949a.** 1. biļetens: Lauksaimniecības terminu projekti. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 2: pielikums, 12 lpp.
- TK (Latvijas PSR ZA Latviešu valodas terminoloģijas komisija). 1949b.** 2. biļetens: Lauksaimniecības terminu projekti. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 3: pielikums, 16 lpp.
- TK (Latvijas PSR ZA Latviešu valodas terminoloģijas komisija). 1949c.** 3. biļetens: Bioloģijas terminu projekti. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 4: pielikums, 20 lpp.
- TK (Latvijas PSR ZA Latviešu valodas terminoloģijas komisija). 1951.** 9. biļetens: Mežzinātnes terminu projekti. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 3: pielikums, 16 lpp.
- TK (Latvijas PSR ZA Latviešu valodas terminoloģijas komisija). 1955.** 16. biļetens (1954): Nezaļu terminu projekti. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 6: 153-160.
- TK (Latvijas PSR ZA Terminoloģijas komisija). 1960.** *Zinātniskā un tehniskā terminoloģija : Augu aizsardzība*. LPSR ZA izdevn., Rīga, 591 lpp.
- TK (Latvijas PSR ZA Latviešu valodas terminoloģijas komisija). 1968.** 34. biļetens: Augu nosaukumu terminu projekti. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 4: pielikums, 39 lpp.

- TK** (Latvijas PSR ZA Terminoloģijas komisija). **1973.** *Agronomijas terminu vārdnīca : Agroķīmija, augkopība, augļkopība, augsnes zinātne, daiļdārzniecība, dārzenkopība, pļavkopība, zemkopība.* Zinātne, Rīga, 659 lpp.
- TK** (Latvijas PSR ZA Terminoloģijas komisija). **1981.** *Ekonomiskās ģeogrāfijas terminu vārdnīca: Ekonomiskā un sociālā ģeogrāfija.* Galvenā enciklopēdiju redakcija, Rīga, 760 lpp.
- Vimba E.** **1973.** Augu latviskās terminoloģijas veidošanas principi. Grām: TK (Latvijas PSR ZA Terminoloģijas komisija), *Agronomijas terminu vārdnīca : Agroķīmija, augkopība, augļkopība, augsnes zinātne, daiļdārzniecība, dārzenkopība, pļavkopība, zemkopība.* Zinātne, Rīga, 654.-658. lpp.
- Vimba E.** **1976.** Sasniegumi bioloģijas terminoloģijā un tās attīstības tālākās perspektīvas. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 8: 106-113.
- Vimba E.** **2001.** Par augu latvisko nosaukumu veidošanu. *Dārzs un Drava*, 11: 36- 37.
- Vītoļiņa A., Purne Z., Birka G.** **1996.** *Telpaugi.* SIA "Dārzs un Drava", Rīga, 312 lpp.
- [Zirdziņa V., Strode L.] Hesejons D.G.** **2003.** *Mūžzaļie augi.* No angļu val. tulk. V. Zirdziņa un L. Strode. Jumava, Rīga, 127 lpp.

Conformity of the Latvian plant names with their respective Latin names

Viesturs Šulcs

Summary

Keywords: National botanical nomenclature, terminology, names of genera in the fixation sphere, use of singular and plural in names of genera.

The article deals with the main problems of national botanical nomenclature which have arisen due to: 1) use of other parallel terminological names of genera in Latvian, 2) use of plural in terminological names of genera in the fixation sphere. New solutions to the problems have been suggested.